

Mødet den 23. Novbr. 1916.

Fraværende: Jakob Jensen, Mikkelsen og Samuelsen.

1. (J. Nr. 269—1916). Cirkulære af 18. November 1916 fra Indenrigsministeriet angaaende **Tilførsel af Kokes fra Tyskland** til Befolkningens Brug, saalydende:

»Ifølge § 5, 2det Stykke, i Lov af 30te Oktober 1916 om Tillæg til Dyrtidsloven af 22de December 1915 er Indenrigsministeren bemyndiget til efter Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg indtil 1ste Januar 1917 at yde en til Fragtnedsættelsen svarende Godtgørelse for Tilførsler af Kul (hvorunder i denne Forbindelse ogsaa omfattes Kokes) til saadanne Formaal, som omfattes af — eller findes at burde ligestilles med dem, der omfattes af — den ved Fragtnævnet trufne Overenskomst om Fragtnedsættelse, men som ikke faar eller har faaet Andel i den gennem Nævnet ydede Nedsættelse.

Efter stedfunden Forhandling med de to Finansudvalg skulde man herved tjenstlig anmode D'Hrr. Amtmænd om at henlede Kommunalbestyrelsernes Opmærksomhed paa, at der i Henhold til nævnte Lovbestemmelse af Statskassen vil kunne ydes Kommunerne en Godtgørelse af 90 Øre pr. Hektoliter tyske Kokes, som indkøbes til Brug for Befolkningen i Husholdnin-

gerne, og som de lader komme Befolkningen til gode med mindst samme Prisnedsættelse. Den ommeldte Godtgørelse kan dog for hele Landet ikke beregnes for mere end for 15000 Tons tyske Kokes maanedlig, nemlig 5000 Tons til København og Frederiksberg, 5000 Tons til Købstæderne og 5000 Tons til Landkommunerne, der vil være at fordele mellem de enkelte Kommuner efter de samme Regler, der gælder for Fordelingen af den gennem Fragtnævnet ydede Fragtnedsættelse, stor $66\frac{2}{3}$ pCt. af indtil 30000 Tons Husholdningskul maanedlig. Den Godtgørelse, som Regeringen kan yde Kommunerne for Indkøb i indeværende Kalenderaar af tyske Kokes til Befolkningens Forbrug, kan beregnes efter ialt 3 Maaneder (Oktober—December) eller ialt for 45000 Tons Kokes, nemlig 15000 Tons til København og Frederiksberg, 15000 Tons til Købstæderne og 15000 Tons til Landkommunerne.

Det vil af Kommunalbestyrelserne nøje være at iagttage, at de ved Fordelingen til Befolkningen af de tyske Kokes gaar frem paa ganske tilsvarende Maade som ved Fordelingen af de engelske Husholdningskul. Hvis en Kommunalbestyrelse med Hensyn til disse sidste f. Eks. udsteder Rabatkort gældende ved Indkøb hos Handlende, eller har truffet andre særlige Arrangementer, maa den gøre ganske det samme med Hensyn til de tyske Kokes. Sælger den derimod Kullene ved direkte kommunal Foranstaltning, maa den forholde sig paa samme Maade med Koksene.

Der vil snarest udgaa nærmere Vejledning om, hvilke Bevisligheder Kommunalbestyrelsen maa fremlægge for at faa sin Del i den her om-

handlede Godtgørelse anvist til Udbetaling, og hvor Begæringen skal indsendes.»

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 435—1916). Cirkulære af 13. November 1916 fra Indenrigsministeriet om **Valg af Valgbestyrelse til den forestaaende Folkeafstemning** den 14. December 1916.

Toges til Efterretning. Valg foretages i næste Møde.

3. (J. Nr. 439—1916). Cirkulære af 13. November 1916 fra Indenrigsministeriet angaaende **Fremgangsmaaden ved Folkeafstemningen angaaende de vestindiske Øer.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 435—1916). Skrivelse af 17. November 1916 fra Indenrigsministeriet, hvorved fastsættes, at der for Tiden indtil næste almindelige Folketingsvalg af Aarhus Byraad vil være at vælge 15 Medlemmer som **Valgbestyrelse** for Aarhus Amts 2. Valgkreds, 16 Medlemmer som Valgbestyrelse for Aarhus Amts 3. Valgkreds og 11 Medlemmer til Valgbestyrelsen for Aarhus Amts 4. Valgkreds.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 19¹⁸—1916). Skivelse af 13. November 1916 fra Justitsministeriet angaaende **Udredelsen af Pension til afskediget Distriktsjordemoder H. Andersen**, saalydende:

»Efter Modtagelsen af den af Amtet under 7. f. M. hertil indsendte Opgørelse har Justitsministeriet Dags Dato anmodet Finansministeriet om at foranstalte anvist til Udbetaling paa Aarhus Toldkasse af Kæmneren i Aarhus Købstad et Beløb af 86 Kr. 81 Øre, der udgør den Statskassen paahvilende Andel af den i Finansaaret 1915/16 af Aarhus Kommune udredede Pension til afskediget Distriktsjordemoder H. Andersen.

Hvilket man herved skal meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, idet man skal bede Byraadets Opmærksomhed henledt paa, at da den paagældende Distriktsjordemoders Pension, der, i Overensstemmelse med det i Justitsministeriets Skrivelse af 4. Marts f. A. alt udbetalte, bliver at beregne efter de før Ikrafttrædelsen af den ovennævnte Lov gældende pensionsretlige Regler, udgør 169 Kr. aarlig, medens den hende af Byraadet tilstaaede aarlige Understøttelse, der ikke overskrider de ved den oftnævnte Lov fastsatte Grænser for Pension, er fastsat til 333 Kr. 62 Øre, er det Differencen mellem de to nævnte Beløb, 173 Kr. 62 Ø., der udgør den særlige Understøttelse til den afskedigede Distriktsjordemoder, og som i Overensstemmelse med Justitsministeriets Cirkulære af 31. Maj d. A. refunderes med Halvdelen af Statskassen.«

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 278—1916). Indenrigsministeriets **Appro-
bation paa Købekontrakt med Aarhus Trælast-
handel** angaaende 7880 m² af Matr. Nr. 12 a af Markjorderne i Hasle Herred.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 279—1916). Indenrigsministeriets **Appro-
bation paa Købekontrakter** med
- a. Aarhus Sækkelager ved Emil Petersen an-
gaaende 488 m² af Matr. Nr. 12 a af Mark-
jorderne i Hasle Herred.
 - b. A/S. Sodafabrikkerne, København, angaaende
506 m² af samme Matr. Nr.
 - c. A/S. Sodafabrikkerne, København, angaaende
1663 m² af samme Matr. Nr. og
 - d. A/S. Sodafabrikkerne, København, angaaende
1393 m² af samme Matr. Nr.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 318—1916). Skrivelse fra Statsbanerne om, at **Ejendommene paa Hallsvej imellem Fredericia-gade og Istedgade kan benyttes indtil 17. Januar 1917.**

Toges til Efterretning.

9. (J. Nr. 544—1916). **Politikassens Regnskab for 1915.**

Regnskabet var blevet gennemgaaet af Hr. Simonsen, der intet havde fundet at erindre.

Toges til Efterretning,

10. (J. Nr. 40—1916). Indstilling fra Skoleudvalget angaaende **Beliggenheden for en ny Skole Syd for Byen.**

N. J o h. L a r s e n udtalte, at Udvalget enstemmigt indstillede at vælge den af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse paapegede Plads ved Læssøesgades Forlængelse Vest for Skanderborg Landevej, samt at Beliggenheden vistnok vilde medføre, at der maatte vælges omtrentlig samme Type som Skolen i Samsøgade. Udvalget vilde desuden gerne bede om Bemyndigelse til at komme med Forslag om Valg af Arkitekt, hvis Byraadet da ikke vilde overlade det til Udvalget selv at træffe dette Valg.

F o r m a n d e n mente, at Bemyndigelsen til at foreslaa en Arkitekt var en selvfølgelig Sag, men at det vel nok maatte være Byraadet, der traf Afgørelsen.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 432—1916) Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Salg af Byggegrunde imellem Ingerslevs Boulevard og De Mezasvej, saalydende:**

»For at imødekomme Efterspørgslen efter Byggegrunde Øst for De Mezasvej indstiller Udvalget, at Karreen, der begrænses af denne Vej,

Ingerslevs Boulevard og Vejlegade, nu aabnes for Salg, og at Prisen fastsættes til 10 Kr. pr. □ Alen (25 Kr. 50 Øre pr. m²) med Undtagelse af de mellem Hjørnerne mod Vejlegade liggende Grunde, der sælges for 8 Kr. pr. □ Alen (20 Kr. 30 Øre pr. m²).

Køberne skulde da forpligtes til ved Parcelernes Bebyggelse at følge de hermed følgende Planer, som Arkitekt Høeg Hansen paa Udvalgets Opfordring har udarbejdet.«

Møller bemærkede efter at have gennemgaaet Indstillingen, at da den paagældende Karrelaa paa en meget smuk Plads ud mod de Mezas Vej, (som jo dels var og dels blev den vestlige Bydels Hovedfærdselsaare, havde Udvalget for at faa en smuk Bebyggelse anmodet Arkitekt Høeg Hansen om at udarbejde Tegninger til Bebyggelsen. Disse Planer forelaa nu og skulde følges ved Bebyggelsen, selv om der jo nok efter Forhandling med Arkitekten kunde finde enkelte Afvigelser Sted. Af Betydning var det sikkert ogsaa, at der blev bygget en ny Skole i Nærheden og ligeledes, at den ny Kirke kom til at ligge ret nær ved denne Bebyggelse. Det vilde blive 2, 3 og 4 Værelserslejligheder, hovedsagelig dog 2 og 3 Værelsers. Med de foreslaaede Begunstigelser skulde der ikke stor Kapital til for at bygge, saa det kunde nok forudsættes, at Haandværkerne vilde benytte sig af Lejligheden. Skulde Byraadet ønske, at Tilbudet kun skulde gælde en vis Tid, vilde der naturligvis intet være i Vejen derfor, men Udvalget mente dog, at det vilde være bedst at lade det gælde indtil videre. Sluttelig oplyste Taleren, at de i næste Sag foreslaaede Begunstigelser om, at Købesummen kunde blive indestaaende

i Ejendommen i 3. Prioritet og rente- og afdragsfrit i 3 Aar, ogsaa gjaldt for disse Grunde.

M o u s t e n vilde anse det for bedst at sætte en bestemt Frist for Salg af disse Grunde paa de tilbudte Vilkaar, f. Eks. at Køberne maatte melde sig inden 15. December i Aar, og at Husene skulde være færdige til Indflytning til Oktober Flyttedag 1917.

M a r t h i n H a n s e n var glad ved at høre, at Udvalget havde optaget hans tidligere fremsatte Tanke om at lade Grunden blive staaende i 3. Prioritet. Denne Ordning vilde sikkert medvirke meget til, at man naaede et godt Resultat.

M ø l l e r bemærkede, at de Indrømmelser, Udvalget tidligere havde foreslaaet, noget lignede de nu foreslaaede, selv om de ikke havde været saa vidtgaaende.

S i m o n s e n anbefalede Indstillingen, men kunde ikke finde sig i, at Hr. Marthin Hansen annekterede Tanken om at lade Grundene blive staaende i 3. Prioritet. Det var Taleren, som først havde foreslaaet dette, selv om Hr. Marthin Hansen straks havde støttet ham.

Indstillingen vedtoges saaledes, at de i Udvalgets under næste Sag fremlagte Skrivelse af 14. ds. angivne Vilkaar ogsaa gælder for de under denne Sag ommeldte Grundlag.

12. (J. Nr. 433—1916). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Salg af Byggrunde i Karreen Syd for Steinmannsgade til Opførelse af Bygninger med smaa Lejligheder**, saalydende:

»Idet Udvalget hermed forelægger en af Arkitekt Puck udarbejdet Plan til Bebyggelse af 2 Karreer mellem Trepkasgade og Læssøesgade med 3 Etages Ejendomme indrettede med 2 og

3 Værelseslejligheder, indstiller man, at de paa gældende Arealer udbydes til Salg for en Gennemsnitspris af 4 Kr. pr. □ Alen (altsaa indbefattet Hjørnegrundene) og iøvrigt paa Vilkaar, at Købesummen, der er rente- og afdragsfri i 3 Aar, bliver indestaaende i Ejendommene paa 3. Prioritet indenfor 80 % af Taksationsværdien efter Lov af 19. Marts 1869 eller 11 Gange Lejeindtægten, dog at Prioriteternes samlede Beløb ikke maa overstige den virkelige Opførelsesudgift + Grundens Værdi — Subsidiært kan Udvalget anbefale en Pris af 3½ Kr. pr. □ Alen.»

Møller oplyste, at man tænkte sig Ejendommene paa disse Grunde med 2 Etager og Mansard. Det var Haandværkerne selv, som mente, at det var billigere at bygge paa denne Maade end med 3 fulde Etager uden Mansard, idet der til en Mansard jo ikke krævedes saa mange Mursten, og disse var vanskelige at skaffe. Udvalget havde tænkt sig, at der ikke gerne skulde sælges mere end 1 à 2 Grunde til samme Køber, for at der ikke skulde gaa Spekulation i Bebyggelsen paa dette Sted. Saaledes som Vilkaarene var, vilde det være muligt for mange mindre Haandværkere og Arbejdere at købe og bebygge en Grund. Som det fremgik af Indstillingen, kunde Udvalget subsidiært anbefale, at Grundprisen blev sat til 3½ Kr. pr. □ Alen. Man gik nemlig ud fra, at det vilde være bedre at sælge Grundene noget billigere end at maatte blive ved med at bygge Barakker; thi selv om man vel nok kunde faa en saadan Leje af disse, at de kunde forrente sig, saa vilde de dog ikke kunne holde mere end nogle faa Aar, saaledes at de alligevel paaførte Byen ret store Tab. Desuden var det ogsaa sundere ved at sælge noget billigere at faa Folk til selv at

bygge. Taleren var mest stemt for at sætte Prisen til 3½ Kr., idet han følte sig overbevist om, at naar man tilbød saa gode Vilkaar, vilde mange benytte sig af Tilbudet. Udvalget havde tænkt paa at sætte en bestemt Frist for Tilbudet, men havde forladt Tanken. Lod man Tilbudet gælde indtil videre, kunde man jo tage det tilbage, naar som helst man fandt det heldigt. Det kunde jo ogsaa være noget vanskeligt at forlange en bestemt Tidsfrist, fordi Materiale mangelen saa let kunde bevirke, at Folk blev bange for at købe. De, der købte Grunde, skulde desuden nok sørge for at faa Bygningerne færdige hurtigst muligt og senest til Oktober Flyttedag, da det ellers vilde blive et Tab for dem.

Simonsen vilde finde det heldigt at fastsætte en Frist for Bygningernes Færdiggørelse. Naar man forlangte, at Bygningerne skulde være rede til Indflytning til 15. Oktober 1917, vilde der være rigelig Tid for Køberne. Taleren anbefalede at sætte Prisen til 3½ Kr. pr. □ Alen, da der saa vilde være mere Haab om hurtigt at faa en Del Boliger opført. Et Afslag paa 50 Øre var i saa Henseende ikke uden Betydning, og naar Udvalget kunde gaa med dertil, burde Byraadet ikke holde sig tilbage. Betingelserne var i det hele og store fordelagtige for Køberne og vilde forhaabentlig føre til Maalet. Maaske kunde man have ventet, at der var blevet gaaet noget videre, men det skulde Taleren dog ikke opholde sig ved, efter at han havde hørt, at Ordningen med Mansard i Stedet for en 3. Etage var blevet truffet af Hensyn til Materialerne. Ganske vist gjorde en Mansard ikke Huset saa indbringende som en 3. Etage, men den var jo ogsaa billigere at bygge. Desuden vilde der ved Nedbrydningen af Ejendommene i

Hallsvej blive en Del Materialier, som nok kunde anvendes til Mansardtage.

P. P e t e r s e n sluttede sig til Hr. Simonsens Udtalelser og anbefalede ligeledes at sætte Prisen til 3¹/₂ Kr. □ Alen, hvis man ikke vilde sætte den endnu længere ned, hvad Taleren maaske nok kunde gaa med til, da den eneste Maade at raade Bod paa de abnorme Materialepriser var at slaa af paa Grundpriserne. Taleren var noget skuffet over, at der kun var Tale om Bygninger, der skulde staa færdige til Oktober Flyttedag, eftersom han var gaaet ud fra, at man vilde forcere Byggeriet saaledes, at de ny Bygninger ved Hjælp af Dispensationer kunde tages i Brug først paa Sommeren. Taleren vilde gerne vide, om der havde meldt sig Liebhaveere til Grunde.

C h r i s t e n s e n fandt det glædeligt, at Udvalget nu var kommet saa vidt, at det kunde gaa med til de Indrømmelser, der var blevet foreslaaet for 4—5 Maaneder siden. Havde man den Gang vedtaget disse Indrømmelser, vilde man have sparet en Masse Penge til Barakker. Det vilde sikkert være heldigt at sætte en Frist før Grundkøbet og ligeledes for Bygningernes Færdiggørelse, idet det dog vist var muligt at faa en Del Huse færdig til Midten af Sommeren. Taleren havde haabet, at man vilde have tilladt en Bebyggelse med 3 Etager og Mansard. Ganske vist var det vanskeligt at skaffe Materialier, men naar man strøg et Beboelseslag, skulde der jo til Gengæld flere Huse til for at skaffe det samme Antal Lejligheder. Taleren anbefalede at sætte Prisen til 3¹/₂ Kr. pr. □ Alen og udtalte dernæst, at dersom der ikke kom tilstrækkelig mange Købere inden 15. December, maatte den sidste Frist for Appel til Bygherrerne være ude, og Kommunen maatte

saa selv paatage sig at skaffe Boliger til Veje. Da Taleren havde hørt, at der blev sendt en Del Mursten til Udlandet, navnlig til Norge, vilde han henstille til Rigsdagsmændene at søge udvirket, at der ikke blev givet Udførselstilladelse for Mursten.

N. J o h. L a u r s e n var glad ved at høre Hr. Møller omtale den ny Kirke ude paa Marselisborg og haabede, at dette tydede paa, at Kirkesagen derude nu var kommet i bedre Gænge, end den havde været i nogen Tid.

M ø l l e r takkede for Forslagets velvillige Modtagelse. Udvalget havde intet imod at forlange, at Bygningerne skulde være færdige til 15. Oktober 1917, men vilde ikke gerne være med til at sætte Fristen for Grundkøb til 15. December. Skulde der overhovedet sættes en Frist i saa Henseende, maatte det ikke være før 1. Januar. Det kunde ikke siges, at der havde meldt sig Liebhave, selv om der nok var kommet Forespørgsler, men Udvalget havde jo heller ikke kunnet tilbyde de nu foreslaaede Vilkaar, før Byraadet havde vedtaget dem. Taleren troede dog sikkert, der vilde komme Købere, og han vilde henstille, at man averterede Grundene til Salg. Maaske vilde det være muligt med Dispensation at faa nogle Huse færdig til Indflytning midt i Sommer. Taleren havde det bedste Haab om, at det ikke skulde vare saalænge med Opførelsen af den ny Kirke, som det havde varet.

M o u s t e n havde intet imod at sætte Fristen for Grundkøb til 1. Januar, naar blot sidste Frist for Bygningernes Færdiggørelse til Indflytning blev Oktober Flyttedag. Han henstillede at sætte Præmie i Form af en endnu billigere Pris for de Ejendomme, der blev færdige til April Flyttedag.

Indstillingen vedtoges. Tilbudsprisen fastsattes

til 3½ Kr. pr. □ Alen under Forudsætning af, at **Køb** finder Sted inden 1. Januar 1917, og at Bygningerne staar færdige inden Oktober Flyttedag s. A.

13. (J. Nr. 413—1916). Andragende fra gifte Funktionærer og Arbejdere under **Kommunen** om **fuld Løn under deres Indkaldelse til Sikringsstyrken**.

Møller bemærkede, at Lønudvalget lige saa lidt nu som tidligere kunde anbefale Andragendet. Der blev ganske vist henvist til, at den ønskede Ordning var truffet i 3—4 Byer, men disse var ogsaa de eneste, som gav fuld Løn under Indkaldelse. Udvalget maatte derfor anbefale, at man blev staaende ved den trufne Ordning.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 415—1916). Andragende fra pens. Skolebetjente om **Dyrtidstillæg**.

Møller forelagde Lønudvalgets Indstilling, som gik ud paa, at man af Hensyn til Konsekvenserne ikke bevilgede Andragendet.

Mousten kunde godt indse, at der var Vanskeligheder forbundet med at give Dyrtidstillæg til Pensionister, men troede dog nok, Vanskelighederne kunde overvindes. Da Staten jo gav sine Pensionister Dyrtidshjælp, og de fleste Pensionister var saaledes stillet, at selv et lille Beløb vilde gøre godt, vilde Taleren henstille, at man fandt en Form for at imødekomme Kommunens Pensionister.

Møller fastholdt Indstillingen. For Statens Pensionister var det endnu ikke kommet videre end til Forslag om Dyrtidstillæg.

Mousten anbefalede, at man udsatte Sagen, til man havde set, hvorledes det gik med Statens Dyrtidstillæg til Pensionister.

Møller maatte vedblivende fastholde Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 22¹¹—1916). **Købekontrakt** med Kommunelærer N. P. Jensen angaaende en Villaparcel ved Kuhlausvej.

Godkendtes.

16. (J. Nr. 22¹⁰—1916). **Købekontrakt** med Tømrermester E. Petersen angaaende en Grund ved Lundingsgade.

Godkendtes.

17. (J. Nr. 22¹²—1916). **Købekontrakt** med Murerrestrene G. & A. Knudsen angaaende en Grund ved Horsensgade.

Godkendtes.

18. (J. Nr. 3—1916). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** i Regnskabet for 1915—16 for Indkvarteringskommissionen, Sundhedskommissionen, Observatoriet, den kommunale Valgbestyrelse, Snekastningen, Sygehusene, Forskønnelsesvæsenet og Kasseudvalget.

Overgik til 2. Behandling.

19. (J. Nr. 2⁸⁵—1916). Andragende om Godkendelse af **Planer til Bebyggelse af Ejendommen Frederiksgade 32.**

Fra Sundhedskommission og Bygningskommission forelaa Indstilling om at tilsige de Dispensationer, der forudsattes i Andragendet.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 2¹⁵⁹—1916). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21, 6 og 8** for Nørregade 2. Anbefaledes.

21. (J. Nr. 2¹⁶⁰—1916). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 19** for Murermester N. P. M. Christensens Ejendom ved Barthsgades vestre Side.

Anbefaledes.

22. (J. Nr. 1¹⁰—1916). Andragende om Approbation paa **Udstykningsplan for Matr. Nr. 85 a** af Markjorderne i Hasle Herred.

Anbefaledes med Forbehold som af Bygningskommissionen foreslaaet.
